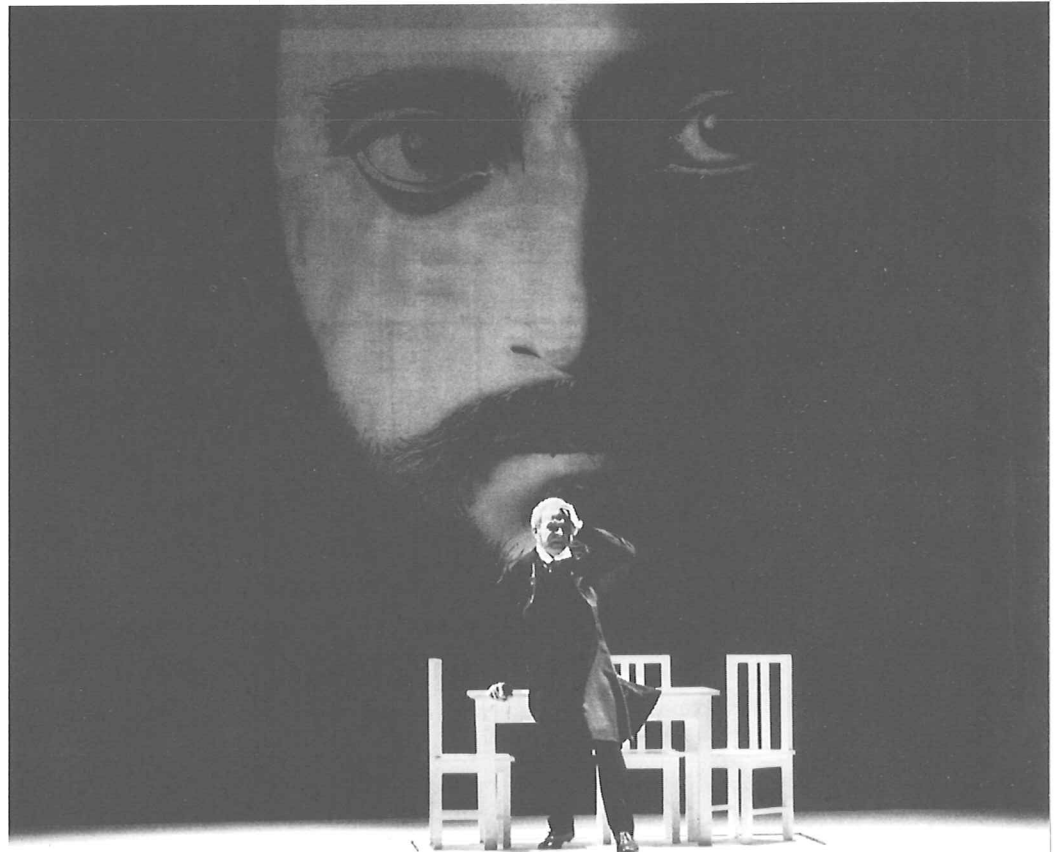

III een Graaf Ricardo te maken die aan de kost komt als gouverneur van Boston - met de Beierse 'sprookjeskoning' Ludwig II, die eveneens tuk was op verkleedpartijen en een androgyne page Oscar zou hem zeker ook niet hebben mishaaagd. De Ricardo in deze produktie neemt zijn heersersrol niet erg au sérieux, hij is een ijdel man die zijn hovelingen met een zeker *dédain* behandelt. Hij amuseert zich kostelijk, wanneer hij hen voor het lapje kan houden. In zulke scène slaagt Joosten erin tenor Franco Farina een sympathiek en overtuigend personage te doen neerzetten. Terwijl Richard Marginson in de Antwerpse produktie van zingen wel, maar van acteren helemaal geen kaas gegeten had. Dat men zo weinig dramatisch engagement van een zanger tolereert, behoort tot de telkens weer frustrerende ervaringen van een operabezoek.

Gaf Joosten blijk van een grotere vaardigheid in de leiding van de zangers dan zijn collega in Antwerpen, in de twee eerste taferelen van het tweede bedrijf liet hij het dan weer helemaal afweten. De grote scène van Amelia en het liefdesduet, muzikaal de meest overtuigende passages, gingen hierdoor de mist in. De vertolkers namen hun toevlucht tot de poses van het standaardrepertoire. Dit was des te spijtiger daar Galina Kalina imponerend zong, niet altijd even mooi, maar met des te meer dramatische overtuigingskracht. Zowel in Antwerpen als in Brussel zorgden de baritons voor de meest overtuigende acteerprestaties. Robert Mc Farland (Antwerpen) en Knut Skram (Brussel) vertolkten met verve hun rollen van slaafse volgeling Renato die door zijn heer dermate gekrenkt wordt, dat hij een des te gevaarlijker tegenstander wordt. Ze vertoonden soms vocale problemen; ze kregen het bijzonder moeilijk in het 'Eri tu' in het derde bedrijf; Mc Farland ontsnapte daarbij nauwelijks aan een volledige ondergang.

Onbeantwoorde vraag

De produkties waren visueel erg verschillend. In Antwerpen zag het er allemaal wat opulenter, wat spectaculairder uit; in Brussel was de aanpak veel soberder met een groter esthetisch raffinement: een mooi, maar vrijblijvend toneelbeeld. Het miste allemaal overtuigingskracht. De kwaliteiten van dit werk, als ze er al zijn, kwamen niet aan de oppervlakte: effectvol maakwerk, maar zonder aansprekende figuren en de dramatische adem die typisch is voor de grote Verdi. Geen van beide regisseurs kon zorgen voor de Aha-Erlebnis dat de toeschouwer in zo'n ogenschijnlijk zwakker werk onvermoede kwaliteiten doet ontdekken: na de produkties van Hermann van *La Clemenza di Tito* en

Un Ballo in Maschera, De Munt

La finta Gardiniera werd de toeschouwer gedwongen zijn meningen te herzien en af te stappen van vooringenomenheden. Dat was deze keer zeker niet het geval. Ik verliet de zaal met de onbeantwoorde vraag waarom het per se nodig was deze Verdi te brengen. Platgetreden paden werden niet verlaten, de lezingen waren traditioneel en schonken geen nieuwe inzichten. Het waren in zekere zin nutteloze produkties, er bleef niets van hangen. Ze konden m.a.w. gerekend worden tot de betere routine die in onze opera's schering en inslag is.

De grote sprong voorwaarts in het ontginnen van opera als theatermedium, waarin Mortier af en toe slaagde, schijnt langzaam vergeten te worden en in de plaats komt zelfingenomenheid die van de Munt en de Vlaamse Opera culturele olifanten dreigt te maken, die (grijze) muizen baren. Dat heeft niet zozeer met gebrekkige financiële middelen te maken, maar wel met een gebrek aan verbeelding en artistieke durf. Dat het grootste deel van pers en publiek wat hen voorgeschoteld wordt met dank aanvaardt, lijkt iedereen gerust te stellen. Verdi schreef niet zonder enig paternalisme: 'Het publiek mag zich absoluut niet bekommeren om de middelen die de kunstenaar gebruikt! Als een stuk mooi is, dan moet het applaudiseren, als het slecht is, dan moet het fluiten! Dat is

alles wat het te doen heeft!' (Vlaamse Opera, programmabrochure *Un Ballo*, blz. 7) En we lijken warempel in de beste der werelden te leven, want het publiek doet wat van hem verwacht wordt: het applaudisseert.

Gunther Sergooris